

БІЗНЕСОВЕЦ РАТУЕ ЖЫХАРОЎ ЗАКІНУТЫХ ВЁСАК

Анатоль Шавалда калісьці працаваў у калгасе, але той закрылі. Мужчыну — інваліду трэцяй групы праз зрок — у вёсцы новую працу было знайсці складана. Таму ён набыў машыну і падаўся ў прадпрымальнікі.

«Самае неабходнае ваю: крупы, алей, макароны. Цяпер халаднавата стала, дык селядца любяць таксама», — распавядае Анатоль Шавалда.

У салоне аўтамабіля крупы, гародніна, садавіна, прысмакі, сыры і нават жвачка. Анатоль Шавалда жыве ў Гарадоцкім раёне, што на Віцебшчыне. Бізнес мужчына распачаў у 2001 годзе. Ягоная аўталаўка наведвае населеныя пункты Даўгапольскага сельвыканкаму штотыдзень. Прывязджае і ў глухіх вёскі: напрыклад, у Сілаўцах жывуць усяго чатыры чалавекі. Анатоль ездзіць сюды не дзеля прыбытку. Ведае, што пенсіянеры яго чакаюць, і пакінуць іх без візітаў не дазваляе сумленне.

«Чалавечак добры, паслужлівы, шкадуе пенсіянераў. Што трэба, заўсёды прывязе», — кажуць пра яго вясковцы.

Прадукты для продажу прадпрымальнік набывае на аптовай базе ў абласным цэнтры. Нацэнку

робіць малую: адсоткаў 20–30. Таму кошт тавараў у аўталаўцы меншы, чым у дзяржаўных крамах. Спадара Анатоля мясцовыя лічаць за свайго: для іх ён не толькі прадпрымальнік, але часам і сацыяльны работнік. Чаго няма ў ягонага аўталаўцы, набудзе ў краме і бескарысліва даставіць вясковцам.

«Тэлефануюць, ваю і батарэйкі, і лекі, і таблеткі бабкам. Мне ж не цяжка ў краму забегчы», — прызнаецца спадар Анатоль.

Апроч Анатоля, па раёне ездзяць дзяржаўныя аўталаўкі, часам зазіраюць гарадскія прадпрымальнікі. Канкураваць з ім дапамагае тое, што за сямнаццаць гадоў працы спадар Анатоль дасканала вывучыў попыт сваіх пакупнікоў: не вязе далікатэсаў і дарагіх харчоў, гандлюе толькі тым, што па кішэні вясковцам.

Мяччук Аляксандр Грушнік — уладальнік пераезнага шынамантажу.

Ягоная мабільная фірма робіць усе тыя ж віды рамонт, што і звычайны шынамантаж: замена гумы, рамонт і балансаванне колаў. Свой бізнес Аляксандр распачаў у 2010 годзе. Кажы, што тады ў Беларусі такога віду рамонт ніхто не прапаноўваў.

«Цяпер ужо больш-менш людзі сталі пазнаваць нас. У горадзе ездзім. У асноўным, дзяўчаты вызываюць шынамантаж, бо складана паставіць запаску. Ну і гэта не жаночая праца, а дзяўчат усё больш і больш за стэрном станавіцца», — кажа бізнесовец.

Выратаўваць кіроўцаў вызджаюць у любыя кропкі: і ў горад, і ў лес. Выклікаюць шынамантаж кліенты і дадому: калі дамовіцца з суседзямі і замовіць рамонт адразу трох аўтамабіляў, то за паслугу «выезд» плаціць не дзевядзеца. Кошт атрымаецца такі ж, які ў стацыянарным шынамантажы. На месца працаўнікі фірмы прыбываюць за паўгадзіны. А на тое, каб, напрыклад, адрамантаваць кола, ім дастаткова пятнаццаці хвілінаў.

«Ключ ад машыны адзін раз у чалавека трапіў у кола, прычым ад

ягонага жа машыны, і ён не мог туды залезці. Я кола зняў, аддаў яму ключ, і ён адкрыў машыну. Калодкі ды яшчэ шмат чаго. Здавалася б, тое, што не магло трапіць у кола, але трапляе», — узгадвае Аляксандр Грушнік.

Чатыры гады таму Дзяніс набыў мабільную лазню. А потым пайшоў далей і стаў іх вырабляць, і цяпер драўляныя бочкі як прадае, гэтак і здае ў арэнду. Замовіць лазню на колах можна хоць у двор дому, хоць на бераг рэчкі.

«Гэта можа быць прыватны заказ і на турэлет, які ідзе нават рэспубліканскага маштабу. Былі працаўнікі і больш цікавых ведамстваў», — распавядае Дзяніс Астравумаў.

Бочкі робяць з елкі, алешыны і асіны, што гарантуе іх якасць. Нядаўна цікавае да вытворчасці Дзяніса Астравумава выказалі фіны: не выключана, што ў хуткім часе Дзянісавы бочкі паедуць за мяжу.

Глядзіце праграму «Асабісты капітал» кожны панядзелак а 19:00 на тэлеканале «Белсат», а таксама онлайн на нашым сайце.

<https://belsat.eu>

ЗНАЧНА БОЛЬШ НАВІНАЎ ПРА ГАРАДОК НА HARADOK.INFO

РЫНАК ПРАЦЫ

ПРАПАНОЎВАЮЦА ВАКАНСІІ З НІЗКІМІ ЗАРОБКАМІ

На пачатак снежня ў базе вакансій па Гарадоцкаму раёну маецца 262 вакансіі. Гэта больш колькасці афіцыйных беспрацоўных у 8,3 раза. Найбольшая ж колькасць вакансій маецца ў аддзеле ідэалогіі, культуры і па справах моладзі з заробкамі на 0,5-1 стаўкі пры аплаце ў 152-305 рублёў.

У Агульнарэспубліканскім банку вакансій Дзяржаўнай службы занятасці па Гарадоцкаму раёну на 11 снежня ёсць 262 вакансіі з самых розных арганізацый і прадпрыемстваў раёна.

Найбольшая колькасць вакансій амаль па традыцыі мае зараз Гарадоцкі аддзел

ідэалогіі, культуры і па справах моладзі — 33. Гэтыя вакансіі пераважна датычацца пасадаў акампаніятараў, загадчыкаў на 0,5 стаўкі з заробкам у 152,5 рублёў. Але ёсць і нязвычайныя вуху пасады балетмайстра, рэжысера, хормайстра. Але гэтыя вакансіі таксама толькі на

0,5 стаўкі з заробкам у 152,5 рублёў на месяц. Відавочна, што такія вакансіі амаль заўжды будуць існаваць пакуль у сістэме культуры будуць жабраць заробкі.

Гэта датычыцца і сістэмы адукацыі, дзе таксама шмат вакансій — 29 — у школах і аддзеле адукацыі і таксама пераважна на 0,5-1 стаўкі з адпаведным заробкам 152-305 рублёў для псіхалагаў, сацыяльных педагогаў і г.д.

Сярод прадпрыемстваў па ранейшаму найбольшая патрэба

ў кадрах існуе на свінагадоўчым комплексе «Паўночны» ў аграгарадку Пальмінка — 31 вакансія. Заробкі тут аператарам, трактарыстам, машыністам прапаноўваюць у межах 400 рублёў, механікам і загадчыку ў межах 600 рублёў.

І такія заробкі ўсё яшчэ ніжэй сярэднемесячнага па Гарадоцкаму раёну адпаведна даных Нацыянальнага статыстычнага камітэта за 10 месяцаў гэтага году ў 652,5 рублёў.

Рэкорднымі заробкамі на вакансіях для нашага раёна

напачатку снежня сталі: вакансія галоўнага энергетыка на свінакомплексе «Паўночны» — 1300 рублёў і вакансія ветэрынара ўрача ў ЗП «Дзекасельскі-Гарадок» у Віраўлі — 1200 рублёў.

І нягледзячы на тое, што ў раёне колькасць афіцыйных беспрацоўных скарацілася за год з 65 да 32 рэальнае сітуацыя з беспрацоўем безумоўна не адпавядае 0,4% як запэўніваюць статысты.

Л. Антонаў

паводле: <http://gsz.gov.by>

ДАБРАЎПАРАДКАВАННЕ

ПЕРАД ЕЗЯРЫШЧАМ ЗАСТАЮЦА ДАЎГІ

На мінулым тыдні на сумесным пасяджэнні дзвюх пастаянных камісій Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў разглядаліся пытанні фінансавання сацыяльнай сферы ў праекце бюджэту-2019. І важнейшы напрамак бюджэтных інвестыцый — фінансаванне праграмы добраўпарадкавання населеных пунктаў, якія маюць патэнцыял для атрымання значнага эканамічнага і сацыяльнага эфекту.

Гэтая праграма распрацавана па даручэнні кіраўніка дзяржавы і разлічана на пяць гадоў.

На Віцебшчыне сёлета першапраходцамі праграмы сталі гарпасёлкі Балбасава (Аршанскі раён) і Езярышча (Гарадоцкі раён).

І калі Балбасава, які знаходзіцца на Аршаншчыне і быў у эпіцэнтры ўвагі кіраўніка краіны

А.Р. Лукашэнка, атрымалася абнавіць цалкам, выдаткаваўшы нават звышпланавыя рэсурсы. То перад жыхарамі паўночнага фарпоста вобласці, нягледзячы на круглую дату вызвалення Езярышча, застаюцца даўгі. Гэтыя даўгі плануецца аддаць у наступным годзе.

Як паведаміла старшыня Гарадоцкага раённага Саве-

та дэпутатаў Святлана Зуева, Езярышча прыкметна зменьваецца, выкананы значны аб'ём работ. У прыватнасці, праведзены капітальны рамонт з мадэрнізацыяй 10 жылых дамоў, рэканструйвана каля 4 км дарог, добраўпарадкавана дзіцячая гульнявая пляцоўка, вядзецца замена інжынерных камунікацый.

Але ўсё яшчэ ў працы аб'екты аховы здароўя, культуры, адукацыі. Для іх завяршэння неабходна каля 2,3 млн руб., яшчэ больш за 1,2 млн патрабуецца для добраўпарадкавання населенага пункта. У планах мясцовых уладаў значацца таксама стварэнне месцы адпачынку на міжнароднай

аўтатрасе, якая ідзе праз Езярышча, добраўпарадкаванне міні-рынка. Зрэшты, падобныя ініцыятывы мяркуюць абласныя чыноўнікі магчыма ажыццявіць сіламі раённага бюджэту.

Па словах Уладзіміра Цярэнцьева, старшыні Віцебскага аблсавета, навадзненне парадку ў гарпасёлку будзе даведзена да лагічнага канца, але і мясцовым уладам трэба актывізаваць работу па прыцягненню для гэтага патрэбных сродкаў.

Толькі наколькі значны будзе эканамічны эфект па стварэнню працоўных месцаў і росту дабрабыту жыхароў гарпасёлка пакажа час.

Л. Антонаў

паводле: <http://vitvesti.by>

Аб'ява

Аператыўная інфармацыя аб падзеях Гарадоччыны, рэгіёна і больш, чым у газеце, зараз па-беларуску і па-расейску з'яўляецца на новым Інтэрнэт рэсурсе: <http://haradok.info>

*****

Наша газета «Гасцінец» пачала размешчацца на партале <http://haradok.info> ў раздзеле «Газета "Гасцінец"», дзе ствараецца архіў за мінулыя гады.

*****

Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Гасцінец» паведаміце рэдакцыі аб гэтым — і вы яго атрымаеце. Калі ўжо не жадаеце атрымліваць выданне, то патэлефануйце ў рэдакцыю.

МІНІ-ФУТБОЛ

МУЖЕСТВЕННО СРАЖАЛИСЬ С КЛУБОМ ВЫСШЕЙ ЛИГИ

24 декабря многочисленные любители футбола получили удовольствие от настоящего спортивного поединка по мини-футболу в Городке. На ФОКе состоялся матч 1/16 Кубка Беларуси по мини-футболу: ФК «Детскосельский — ФК «Охрана—Динамо» (Минск).

Впервые после 15-летнего перерыва команда Городка играла матч национального уровня с командой высшей лиги перед своими болельщиками.

Матч получился зрелищным и захватывающим, держал в напряжении зрителей всё основное время. Тренеру ФК «Детскосельский» Сергею Курякову удалось собрать в межсезонье лучших игроков команды, а также пригласить в ее состав Ивана Константинова, который уже помогал нашей команде и в Кубке Беларуси на большом поле.

Более молодая минская команда, выступающая в высшей лиге Беларуси по мини-футболу, начала матч с атак, но и городокские футболисты не уступали ей в мастерстве и в обороне, и в атаках.

И в наших атаках в значительной мере солировал Иван Константинов вместе с Олегом Слаутиным. Сначала со штрафного Константинов открыл счет, а потом с игры вновь распечатал минские ворота.

Команда гостей усилила свой натиск и к середине первого тайма сравняла счет, но вновь блеснул мастерством Константинов и вывел наш клуб вперед — 3:2. Так завершился первый тайм.

В самом начале второго гостям вновь удалось сравнять счет. Но затем Олег Слаутин со штрафного и Иван Константинов со стандартных положений довели счет до 6:3 в пользу хозяев. В ответ гости стали играть грубо против наших лидеров, перехватили инициативу, заменив вратаря пятым игроком. За девять минут до окончания матча мы оказались прижаты к своим воротам, защищались из последних сил, но гости, забив сначала два мяча, на последней минуте сравняли счет и перевели игру в дополнительное время.

А на кураже в дополнительное время минские футболисты за три минуты забили три мяча, используя наши ошибки в обороне и быстроту своих нападающих. После этого игра выровнялась, хозяева стали играть в пять игроков, заменив вратаря, но исправить положение уже не хватило сил и времени.

Тренер команды Сергей Куряков так охарактеризовал матч: «Сегодня, спустя 15 лет в Городке был настоящий мини-футбол, высокого, республиканского уровня. Нам противостояла команда высшей лиги, с легендарным тренером, Владимир Игнатик был тренером сборной РБ и

неоднократным победителем чемпионата нашей страны.

Мы понимали всю ответственность данного момента и не могли упасть в глазах наших болельщиков, которые битком забили наши зрительские места, много людей из других городов приехали посмотреть этот матч.

Отдав инициативу мы уповали на контратаки, самоотверженную игру в обороне и рассчитывали на стандарты. Большую половину игры наш план работал, с середины второго тайма соперник снял вратаря и начал играть через гонялу. За 9 минут до конца игры мы вели 6-3, но травма Баранка, удаление вратаря, судейские ошибки, усталость наших лидеров, ошибки при построении обороны привели к дополнительному времени. Дальше у соперника на кураже получалось всё, а нам ответить уже было не чем. Мы заканчивали через пятого, но сил переломить уже не было.

Вообще получился крутой матч, спасибо нашим ребятам за самоотдачу, нашим болельщикам за поддержку.

Обидно что не дотерпели, но нам не стыдно за игру и результат.» https://vk.com/luch_gorogok

Состав ФК «Детскосельский»: Половинский, Алиев-Константинов-Баранок-Слаутин; Плехневич-Галуза-Шило-Фадеев, Казакевич, Кондратенко.

Леонид Горовой

СУД

ПАКАРАЛІ КІРОЎЦУ-РЭЦЫДЗІВІСТА З НАЖОМ

Судом Гарадоцкага раёна разгледжана крымінальная справа ўдачыненні да грамадзяніна, 1973 года нараджэння па абвінавачванні яго ў злачынстве, прадугледжаным ч.1 арт.339 КК Рэспублікі Беларусь.

Памочнік пракурора Гарадоцкага раёна Наталля Матлах распавяла пра пакаранне дарожнага хулігана, які з крыві парэзаў чатыры колы аўтамашыны жанчыны.

У ходзе судовага следства было ўстаноўлена, што мужчына, кіруючы аўтамабілем, рухаючыся на ўчастку аўтадарогі Гарадок — Віцебск на тэрыторыі Гарадоцкага раёна, убачыў наперадзе сябе аўтамабіль цёмнага колеру, які рэзка выехаў з прасёлкавай дарогі і заняў яго паласу руху. Мужчына, палічыўшы, што яго «падрэзалі», некаторую адлегласць праехаў за дадзеным аўтамабілем, а затым, абагнаўшы «крывідзіцеля», перагарадзіў яму дарогу.

Выйшаўшы з машыны, і ўбачыўшы, што за рулём знаходзіцца жанчына, прадпрымальны грамадзянін дастаў з сумкі нож, і нічога не кажучы, нанёс ім па адным удару па аўтамабільных шынах кожнага кола, прычыніўшы маёмасны шкоду пацярпелай на суму 247 рублёў. Калі пасажыр, які знаходзіўся ў салоне дадзенага аўтамабіля, паспрабаваў адкрыць дзверы і спыніць хулігана. Але мужчына, тут жа бразнуўшы назад дзверы, загадаў: «Усім сядзець!», а пасля гэтага сеў у свой аўтамабіль і

з'ехаў.

Дзеянні абвінавачанага сведчаць аб праявах непавагі да грамадства і пагардзе да агульнапрынятых правілаў, дэманструюць яго здольнасць да хуліганства і жаданне зняважыць і падавіць волю іншага чалавека.

Дадзеныя дзеянні суд кваліфікаваў як наўмысныя дзеянні, якія груба парушаюць грамадскі парадак і выказваюць відавочную непавагу да грамадства, што суправаджаюцца пашкоджаннем чужой маёмасці (хуліганства), і з улікам пазіцыі дзяржаўнага абвінавачыцы, а таксама наяўнасцю мякчальных абставінаў, у тым ліку добраахвотнай кампенсацыі маёмаснай шкоды, прызначыў пакаранне ў выглядзе штрафу ў памеры 40 базавых велічынь.

Акрамя таго, у судовым пасяджэнні пацярпелай быў заяўлены грамадзянскі пазоў аб спагнанні з абвінавачанага кампенсацыі маральнай шкоды ў суме 1200 рублёў, які судом быў задаволены. Усяго 45-гадовы хуліган заплаціць за «падрэзку» больш 2500 рублёў.

Прысуд суда ўступіў у законную сілу.

Л. Антонаў
наводдзе: <http://gorodok.vitebsk-region.gov.by>

САЦЫЯЛЬНАЯ ДЗЯРЖАВА

ЯК СУСЕДЗІ І ПРАФСАЮЗ РАТАВАЛІ ШМАТДЗЕТНУЮ МАЦІ

У лістападзе 2018 года ў дом Вольгі Байцовой з прававеркай прыйшлі чыноўнікі. Ім не спадабаліся ўмовы, у якіх жанчына выхоўвае чацвярых дзяцей. Вользе далі дзесяць дзён, каб адрэагаваць на заўваг, а дзяцей на гэты час забралі ў прытулак.

Справіцца з праблемамі Вользе дапамаглі аднавяскоўцы. Цяпер яе дзеці, 16-гадовая Ганна, 15-гадовы Мікалай, 6-гадовы Міша і 4-гадовы Прохар, вярнуліся дадому. А пра тое, што адбылося, маці прыгадвае, як пра страшны сон.

«Гэта было негалосна загадана мне зрабіць»

Гэтая гісторыя пачалася два гады таму, калі Вольга Байцова і яе чацвёра дзяцей пераехалі ў вёску Вялікае Кашо Гарадоцкага раёна (Віцебская вобласць). Вольга ўладкавалася працаваць даяркай на прыватнае прадпрыемства.

Ні бацькоў, ні сваякоў у шматдзетнай маці няма — дзяцей яна выхоўвае адна. Муж з'ехаў на заробкі ў Расію і неўзабаве перастаў дапамагаць сям'і. У такіх умовах разлічваць можна было толькі на сябе.

На пачатку 2018 года Вольга нарадзіла пятае дзіця. Але сын памёр пасля прышчэпкі ў красавіку — хлопчыку не было і двух месяцаў. Цяпер жанчына зноў цяжарная — на сёмым месяцы, і знаходзіцца ў дэкрэтным адпачынку. У

лістападзе дадому да Вольгі Байцовой прыйшлі чыноўнікі з аддзела па сацыяльных пытаннях Гарадоцкага райвыканкама.

«У лістападзе была размова з прадстаўнікамі райвыканкама, — распавядае Еўраадзіё Вольга Байцова. — Добраахвотна-прымусова мне прапанавалі пакінуць дзяцей у сацыяльна-педагагічным прытулку, бо ў мяне цяжкая жыццёвая сітуацыя. Я напісала заяву, што прашу ўзяць дзяцей у цэнтр на час вырашэння праблем. Гэта было негалосна загадана мне зрабіць».

Прыехала прававерка, а ў доме не было дроў

Сям'я Байцовых стаіць на ўліку, прызнана, што дзеці ў ёй знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы. Раней чыноўнікі ўжо прыязджалі да Вольгі з прававеркамі: ці дагледжаныя дзеці, як апрачаныя, ці накормленыя. Па словах Вольгі, ніякіх заўваг доўгі час не было. Але лістападаўская прававерка заўважыла, што ў доме, дзе жыве шматдзетная сям'я, няма дроў.

«3-за гэтага мяне выклікалі на камісію 14 лістапада, — працягвае Вольга. — Маўляў, хутка зіма, а дроваў няма. Хаця я казала, што дровы будуць».

Ганна, якой 16 гадоў, уваходзіла ў лік прызёраў рэспубліканскай алімпіяды па інфарматыцы. Пасля школы Аня марыць паступіць у Ваенную акадэмію. Калі яна даведлася, што яе разам з іншымі дзецьмі забіраюць у прытулак, у дзяўчынкі здарылася гістэрыка: як у такіх умовах падрыхтавацца да іспытаў?!

Акрамя дроў, выявілі запазычанасць па камунальных плацяжках і за электраэнергію. Разлічыцца з запазычанасцямі самастойна Вольга не магла. Таксама чыноўнікі знайшлі амаль пусты газавы балон. А па стане, у якім знаходзіўся дом, зрабілі выснову пра неабходнасць рамонту.

Выйсце з тупіка

На вырашэнне праблем Вользе Байцовой далі дзесяць дзён. Калі б не неабыхавыя суседзі, яе дзеці і сёння былі б у прытулку. Але здарыўся цуд, і да 28 лістапада ўсе праблемы былі вырашаныя! Дзеці засталіся жыць з маці.

Старшыня раённай арганізацыі прафсаюзаў Ірына Дарошчанка арганізавала падвоз і паколку дроў. Таксама прафсаюзы набылі для сям'і тры

мяхі бульбы, а суседка Любоў Іванова заступілася за Вольгу на камісіі, дзе вырашаўся лёс яе дзяцей.

«За гэтай сям'ёй я назіраю амаль, як яны прыехалі, — распавядае Еўраадзіё Любоў Іванова. — Сям'я знаходзілася ў дзікім эканамічным тупіку. Мясцовыя сацыяльныя службы вырашылі, што дзецям будзе лепш у дзіцячым доме. Але гэта глупства. Я ведаю Вольгу, ведаю дзяцей. Лета яна прыходзіла з начной дойкі і бегла ў лес па чарніцы, каб потым прадаць».

Па словах суседкі, якая таксама прысутнічала на камісіі, на Байцову распачалі сапраўднае паляванне. Мясцовыя чыноўнікі ставілі пытанне пра пазбаўленне жанчыны бацькоўскіх правоў.

«На камісіі я падняла пытанне: а чым дапамаглі шматдзетнай маці, ці прапанавалі ёй дадатковую працу, як там яе правы выконваліся, — працягвае Любоў Аляксандраўна. — Я так і сказала, каб Вольга была юрыдычна адукаванай, дык была б іншая сітуацыя. Замест таго, каб дапамагчы, вы на яе нападаеце. Як вы маглі, кажу, яе ў аварыйны дом засяліць?! У вёсцы ні садка, ні ясляў. У школу ў Гарадок воззяць».

«Б'ецца як рыба аб лёд»

Да вырашэння праблем Вольгі

далучылі таксама Віцебскую епархію.

«Айцец Віктар з епархіі вельмі дапамог, — працягвае Любоў Іванова. — Дачцэ купілі акуляры, закрылі пытанне з запазычанасцю, купілі прадуктаў, дапамаглі адзеннем. Аднаму хлопцу толькі 41 размер кедаў засталася набыць. Пра такіх жанчын, як Вольга, кажуць: „Б'ецца як рыба аб лёд“. Нейкая дапамога ёй выплачваецца на дзяцей, але аліментаў ад бацькі няма».

Па словах Вольгі Байцовой, асноўныя пункты — газ, запазычанасць, дровы — былі закрытыя. Таксама ёй дапамаглі з рамонтам даха, ганка і франтона. «На ўсё было дадзена толькі дзесяць дзён, але ўсё скончылася добра. Дзякуй тым, хто мне дапамог», — кажа жанчына.

«Дапамога Вользе Байцовой аказвалася неаднаразова рознымі службамі. Выдзяляецца дзяржаўная адрасная дапамога. На сённяшні дзень усе вострыя пытанні гэтай сям'і вырашаныя, — падсумоўвае Ірына Дарошчанка. — Ёсць шэраг аб'ектыўных і суб'ектыўных прычын стану сям'і. Жанчына цяпер знаходзіцца ў дэкрэтным адпачынку. Адно магу сказаць — у сям'і вельмі добрыя дзеці. І ім трэба былі дапамагчы».

<https://euroradio.fm>

КАМУ ВЫРАШАЦЬ ЛЁС БЕЛАРУСІ?

Тэма выбараў запускае безліч непрыемных для кіраўніка Беларусі спекуляцый.

Днямі расійскі апазіцыйнер Ілля Панамароў, як напісаў украінскі «Обозреватель», «раскрыў планы Пуціна па Беларусі».

Невядома, канешне, адкуль Панамароў ведае пра планы Пуціна, аднак, на яго думку, кіраўнік Расіі плануе адрадыць Саюзную дзяржаву з Беларуссю. Для рэалізацыі гэтага плана Пуціну неабходна адхіліць ад улады Лукашэнку.

Панамароў нагадаў, што Расія прызначыла ў Беларусь паслом з пашыранымі паўнамоцтвамі Міхаіла Бабіча. «Бабіч у Расіі вядомы тым, што ён сілавік і спецыяліст па самых брудных і гвалтоўных выбарах, якія

праходзілі ў расійскіх рэгіёнах. Такі сабе спецпалітэхнолаг. Хутчэй за ўсё, гэта сведчыць, што Крэмль будзе актыўна гуляць на гэтых (беларускіх. — аўт.) выбарах», — растлумачыў ён.

«Калі ў іх атрымаецца прыбраць Лукашэнку, тады яны паспрабуюць аднавіць ідэю саюзнай дзяржавы Расіі і Беларусі — «СССР-2.0», каб можна было вывесці Пуціна на выбары прэзідэнта гэтай аб'яднанай дзяржавы», — кажа расійскі палітык.

Паводле меркавання Панамарова, гэта дазволіць Пуціну, па-першае, падвысіць свой рэйтынг за кошт, дэ-факта,

далучэння Беларусі да Расіі, а па-другое, стаць кіраўніком «Саюзнай дзяржавы», прычым, без абмежавання канстытуцыйных тэрмінаў.

Што ж, версія, як кажуць, не пазбаўленая вытанчанасці. Адна бяда — рэалізаваць яе можна было ў мінулым стагоддзі, калі працэс фармавання «Саюзнай дзяржавы» ішоў напоўніцу, і ўсе былі поўныя энтузіязму з гэтай нагоды. Зараз — іншы час.

Па-першае, «змяніць Лукашэнку». Адрозны пытанне: якім чынам? Працэс «кіруемых выбараў» у Беларусі адладжаны значна лепей, чым у Расіі. Можна нават сказаць, што гэта Расія ўзяла на ўзбраенне «беларускую мадэль». І ў такіх варунках разлічваць на тое, што беларускі Цэнтрвыбаркам выдасць лічбы, адрозныя ад прагназуемых, — смеху варта. Расія прапануе старшыні беларускага ЦВК столькі грошай, што яна «здаець» свайго патрона? Наўрад ці. Бяспека грашымі не вымяраецца.

Па-другое, нават калі Расія «здыме» Лукашэнку, праблемы толькі пачынаюцца. Трэба напісаць Канстытуцыю «Саюзнай дзяржавы». Трэба стварыць не толькі агульную пасаду прэзідэнта, але і агульны парламент. Трэба, каб гэтая Канстытуцыя была ўхвалена народам і абедзвюх дзяржаў, то бок — праведзены рэферэндум. А ўжо потым — выбары прэзідэнта, парламента

і гэтак далей.

З рэферэндумам, нават пры кіраваным выбарчым працэсе, узнікнуць надзвычайныя складанасці. Напрыклад, паводле беларускага заканадаўства, на рэферэндум нельга выносіць пытанне, якое можа выклікаць парушэнне тэрытарыяльнай цэласнасці Рэспублікі Беларусь (а «Саюзная дзяржава» — менавіта такое пытанне). То бок, спачатку беларусам давядзецца змяніць Выбарчы кодэкс.

Вынікі рэферэндуму — пасля захопу Расіяй Крыму і дзеянняў на Данбасе, а зараз і ў Азоўскім моры, — наўрад ці прадказальныя. У сярэдзіне 2016 года, паводле звестак НІСЭПД, толькі 52% апытаных падтрымалі б уваходжанне Беларусі ў склад Расіі. Гэта большасць, канешне, але пераважна ў чым? І яшчэ горш: калі б быў выбар, куды ісці, — у Еўрасаюз ці Расію, Расію б выбралі толькі 42%.

Дапусцім усё ж, што і рэферэндум прайшоў. Тады ў нас пачынаюцца выбары кіраўніка Саюзнай дзяржавы. Хто-небудзь можа даць гарантыю, што на іх не высуне сваю кандыдатуру «адхілены» Расіяй Лукашэнка?

Расійскі аналаг Аляксандра Рыгорава — Павел Грудзінін — на нядаўніх выбарах кіраўніка Расіі заняў другое месца і склаў даволі сур'ёзную альтэрнатыву Пуціну. Што ж тычыцца Лукашэнкі, то, згодна з

апытаннямі расійскага ВЦИОМ ад 2017 года, да яго «з павагай і сімпатыяй» ставяцца 27% расіян. А 54% казалі, што «мне не ва ўсім падабаецца Лукашэнка, але я паважаю выбар народа Беларусі».

Перамога Пуціна на выбарах кіраўніка Саюзнай дзяржавы — зусім не гарантованая.

Але самы галоўны складнік, які перашкаджае стварэнню «СССР 2.0», — гэта грошы. На ўсе выкладзеныя вышэй дзеянні (без гарантованага становага выніку) трэба процьма грошай. І яшчэ больш спатрэбіцца пасля рэалізацыі такога сцэнара, бо давядзецца аб'ядноўваць грашовыя сістэмы, і Расія займець яшчэ 6 датацыйных рэгіёнаў, якія трэба карміць.

А ў іх не хапае грошай на сваіх пенсіянераў, інакш бы яны не праводзілі пенсійную рэформу і не падымалі пенсійны ўзрост. Што, дарэчы, і абваліла рэйтынг даверу да Пуціна — зараз, паводле дадзеных таго ж ВЦИОМ, яму давяраюць толькі 37,5% расіян. Лукашэнка па прыязнасці адстае ад кіраўніка Расіі ўсяго на 10% — прычым, на яго, Пуціна, тэрыторыі!

Так што версія Панамарова — усяго толькі версія. Крамлю лепш пакінуць усё, як ёсць, чым займаць сабе яшчэ адзін галаўны боль. А значыць, лёс Беларусі ўсё ж будзе вырашацца беларусамі.

Сяргей Пульша
«Новы Час»

ЭНЭРГАРЭСУРСЫ

КЛЮНУЛ, КАК БЕДНЫЙ КАРАСЬ, НА ОБМАНКУ

Известный экономист объяснил, в чем прав и в чем был не прав Лукашенко в нефте-газовом споре.

По мнению руководителя Аналитического центра «Стратегия» Леонида Заико, Беларусь вправе требовать от России равных условий и единых цен на энергоресурсы.

— Александр Григорьевич идёт по пути объективной оценки ситуации. Потому что создали интеграционное образование, а самый простой, самый перетекаемый товар — нефть и газ — оказались вне поле игры. Так нельзя делать, — заявил экономист в интервью на Примусе.

Однако стоит учесть, что Лукашенко собственной рукой подписывал одно за другим интеграционные соглашения на протяжении более 20 лет. Ведь первый договор о Таможенном союзе появился в 1995 году.

— Не той ручкой, видно подписывал, — шутит Леонид Заико. — Когда Семёна Михайловича Будённого в ЦК КПСС допрашивали, почему он связался с Троцким и прочими, он оправдывался: «Чёрт попутал». Вот и тут: почему подписывали? Чёрт попутал. Наша проблема состояла в том, что с конца девяностых годов мы вдруг решили, что вот эта вот российская нефть сделает нас сильными, богатыми, могучими и умными. А оказалось, что мы просто угорели от паров.

По мнению экономиста, с точки зрения экономической теории Беларусь присваивала себе чужие ресурсы и недры.

— Это то же самое, что жить на краденое, — считает Леонид Заико. — Хотя Россия сама давала нам «на бедность». Это мне напоминает ситуацию, когда девушка из какой-то бедной семьи выходит замуж за богатого парня, а потом получается, что у неё денег нет даже на пирожок. Наша белорусская девушка тоже думала, что будет во всю русскую нефть перерабатывать — есть же два нефтеперегонных завода с потенциальной мощностью 30 млн тонн, а стране надо всего 7 млн — а потом продавать всем, начиная с Виргинских островов до Великобритании и Голландии. И будет красиво жить. Ребята, здесь вы закопали сами себя!

Экономист считает, что свое будущее Беларусь может строить только лишь на интеллектуальном продукте, на создании новых технологий, программ.

— Александр Григорьевич клюнул, как бедный карась, на обманку с российской нефтью. Не надо было этим заниматься, углеводородная эпоха закончилась, — уверен Леонид Заико. — И конечно, Россия будет его зажимать. Шесть пальцев и другие места в дверях. Лукашенко это понимает. А тут еще страна демонстрирует рост ниже среднемирового, активности нет, предприятия нуждаются в деньгах. В общем, плохо со всех сторон.

Павел Дмитриев
gazetaby.com

БЕЛАРУСКАЯ ДЗЯРЖАЎНАСЦЬ

«ВЫ МУСІЦЕ НАДЗЕЦЬ МОВУ.. НА СВАЕ ВУСНЫ»

Дэпутат Марзалюк: «Усялякі, хто адмаўляе існаванне беларускай нацыі, павінен у іншых месцах тлумачыць свае погляды».

Дэпутат Палаты прадстаўнікоў, гісторык Ігар Марзалюк раскажаў пра работу над першым томам Гісторыі беларускай дзяржаўнасці. Гэта кніга, якая стане ідэалагічным базісам для вывучэння гісторыі ў школах і ўніверсітэтах.

Свае заявы ён зрабіў падчас адкрытага дыялогу на тэму «Станаўленне і развіццё беларускай дзяржаўнасці», арганізаваным БРСМ у Нацыянальнай бібліятэцы. Марзалюк на пытанні студэнтаў адказваў то па-руску, то па-беларуску, дадаўшы, што валодае яшчэ і нямецкай.

«Тое, што мы выводзім сваю гісторыю з Полацка, некаторым здаецца недарэчным, але [выводзіць] ад Ноўгарада — не здаецца», — рытарычна канстатаваў Марзалюк.

«Нацыя — гэта прадукт эпохі асветніцтва. Першая фаза ранненацыянальнага будаўніцтва пачынаецца ў эпоху рэнесансу, але росквіт — гэта канец 18-га, 19-е стагоддзё, у гэтым плане мы не недаспелыя, не пераспелыя — мы нармальныя, — працягнуў ён.

Многія не разумеюць, што беларускія нацыянальны праект — фантастычна паспяховы. Мы доўга прапрацавалі

але хутка едзе.

Вацлаў Ластоўскі ў 1917 годзе ўпершыню агучыў думку, што Беларусь можа стаць незалежнай. Ні ў адной папярэдняй праграме нацыянальна-вызваленчага руху не ўздымалася пытанне аб незалежнасці краіны. І за сто гадоў прайсці шлях ад этнаграфічнай супольнасці, у якой не было ніякай формы дзяржаўнасці, да мадэрновай нацыі, незалежнай дзяржавы, з усімі атрыбутамі...

Беларусы — не менш нармальныя, чым ірландцы, але не ўсе ірландцы маюць дзяржаўнасць.

Якбы там ні было, як казаў Алег Латышонок, калі нарадзілася ягоная бабуля, быў Паўночна-Заходні край і ўсімі кіраваў Мікалай II, калі паміраў — мы другі раз абіралі прэзідэнта.

Гэта было каласальна важнае стагоддзе з усімі стратамі і здабыткамі. Мне надакучыла гэтая канфрантацыя і акупная страляніна — у адных толькі БНР, у другіх...

Гэта няправільна, ва ўсяго адныя вытокі — беларускі нацыянальна-вызваленчы рух, часопіс „Гоман“, нашаніўскі перыяд, Беларуска-сацыялістычная грамада, кульмінацыя і вяршыня —

Усе беларускі з'езд у 1917 годзе, які адбыўся тут, у Мінску. Хутка гэтую пазіцыю пачнуць крытыкаваць з усіх бакоў, некаторыя будуць называць гэта нацыяналістычным шабашам...

Паўтару метафару майго любімага Міхася Стральцова, што мы як трава — нас косяць, а мы ёсць. Гэта нашая неўміручасць, беларуская нацыя ёсць. Калі датэгуль не з'елі, то ўжо не з'ядуць».

«Вы, бачу, надзелі вышыванкі, але вы мусіце надзець мову сэрца яшчэ і на свае вусны, — звярнуўся ён да актывістаў БРСМ.

— Я хачу нагадаць прыклад габрэяў. Іўрыт, на якім гавораць у Ізраілі, — на ім ніхто не гаварыў, гэта была мова багаслужэнняў. Хто яго ведаў, хто разумее? У нас сітуацыя лепшая за тую. Так, не можны можа сказаць хараша і прыгожа, але ўсе разумеюць. І не трэба тут халоднай вайны, Беларусь адна — яна можа быць рознай па палітычных поглядах. Калі параўнаць з сімваламі веры, то сімвалы нашай нацыі — гэта гісторыя, павага да нацыі, павага сваёй дзяржавы.

Усялякі, хто адмаўляе факт існавання беларускай нацыі і культуры, — ён па-за канстытуцыйным перыметрам, ён павінен тлумачыць у іншых месцах, чаму [такія погляды].

«Наша Ніва»

БЕЛАРУСЬ – РАСІЯ

ХОТЯТ ЛИ БЕЛОРУСЫ ВСТУПИТЬ В РОССИЮ?

Многие в России уверены, что белорусы спят и видят себя в государстве со столицей в Москве. Об их якобы массовой тяге к «братскому единению» с новой силой заговорили в свете прозвучавшего на днях «ультиматума Медведева». На союзном Совмине 13 декабря в Бресте премьер РФ Дмитрий Медведев де-факто обусловил дальнейшую финансово-экономическую помощь Беларуси «продвинутом вариантом» интеграции по схеме союзного договора 1999 года.

Это вызвало новое напряжение между Минском и Кремлем. Причем в Москве слышатся голоса, что это, мол, Батка упрямится, а вот белорусское население вопрос правных цен на газ с удовольствием решило бы раз и навсегда, кардинально.

«Я уверен, если сейчас провести в Белоруссии референдум о возвращении в состав России — абсолютное большинство поддержит это. В 1990 году за сохранение СССР проголосовали 82% белорусов, больше, чем в среднем по Союзу», — написал в Telegram российский политик Владимир Жириновский.

Почему хромает довод Жириновского

Сразу отметим, что ссылка на горбачевский референдум о сохранении СССР некорректна по всем параметрам.

Между прочим, проходил референдум не в 1990-м, а 17 марта 1991 года. Далее, сам вопрос был запутанным, в несколько этапов. Было непонятно, идет ли речь об СССР в прежнем виде или же о некоей принципиально обновленной федерации суверенных республик. И, если уж на то, в шести из девяти голосовавших республик доля высказавшихся за Союз была выше, чем в БССР (например, в Азербайджанской ССР — 93,3%, Туркменской ССР — 97,9%).

Так и что? Кто-то всерьез сейчас ставит вопрос о вхождении Азербайджана или Туркмении в Россию? Да, и заметьте, тогда ведь речь шла о дальнейшем пребывании в Советском Союзе, а теперь — о поглощении Россией. Почувствуйте разницу.

Ну, а самое главное — много воды утекло. Массовое сознание в бывших «республиках-сестрах» сильно изменилось. И жестоко ошибаются те россияне, которые полагают, что коль скоро белорусы в массе своей говорят по-русски, то все или почти все они — до мозга костей люди «русского мира». И, конечно же, изнывают от желания воссоединиться.

Да, Беларусь заметно русифицирована (в этом плане до СССР постаралась еще Российская империя), и это проблема с точки зрения укрепления национальной идентичности.

Но при этом за 27 лет после Вискулей независимость как ценность глубоко укоренилась в белорусском обществе.

Национальные опросы, которые

регулярно устраивались в постсоветское время, показали, что у белорусов всегда были высоки интенции к тесным отношениям, взаимодействию, союзу с Россией, но не к объединению в полной степени. Об этом заявил в комментарии для Naviny.by политический аналитик Юрий Дракохруст. Эти опросы, подчеркнул собеседник, проводились «и в хорошие экономические времена, и в плохие экономические времена, и когда были конфликты с Россией, и когда была дружба с ней». При этом доля желавших, чтобы Беларусь оказалась в России, «как Татарстан, Чечня или Рязань», всегда была «очень небольшой и достаточно стабильной». «Не вижу особых причин, чтобы отношение белорусов к этому вопросу сильно изменилось», — сказал Дракохруст...

Лукашенко уже ответил без плебисцита

Наконец, мысль Жириновского, что хорошо бы «сейчас провести в Белоруссии референдум о возвращении в состав России», — это всего лишь благое пожелание. Из разряда «хотеть не вредно».

Это кто же такой плебисцит станет проводить? Белорусский Центризбирком? Так ведь с учетом особенностей организации электоральных кампаний в нашей державе можно быть уверенным, что, получив отмашку первого лица, здешняя вертикаль обеспечила бы и 120% голосов за независимость. В духе: накося выкуси, империя!

Но Александр Лукашенко такого референдума затевать не станет, уверен Дракохруст. Своим жестким ответом на ультиматум Медведева в прошлую пятницу на встрече с российскими журналистами (независимость — это святое, шантажировать нас бесполезно и пр.) белорусский официальный лидер, по мнению аналитика, уже расставил точки над і.

«Одна из переговорных стратегий, особенно если у тебя не слишком сильная позиция, — это как бы не оставить себе выхода, показать оппоненту, что у тебя нет другого выхода», — отмечает собеседник. И в этом плане Лукашенко сжег за собой мосты, теперь любые колебания означали бы для него моральное поражение,

считает Дракохруст.

Конечно, теоретически возможен и вариант референдума а-ля Крым — с присутствием зеленых человечков. Не случайно белорусский президент так противится размещению российской военной базы. Но пока по целому ряду причин (это — отдельная тема) некой гибридной войной с применением вооруженного компонента в отношении Беларуси не пахнет.

Делать из населения граждан

Вот элементы информационной войны — да, практикуются. Достаточно вспомнить документальный телесериал «Крестный батка» в 2010 году или недавний, августовский вброс о якобы инсульте у белорусского руководителя.

И в целом массированное присутствие российских СМИ в белорусском информационном пространстве давно вызывает опасения у независимых аналитиков, а после Крыма, кажется, стало серьезно заботить и власти.

Вместе с тем, даже если бы они не боялись развивать независимые национальные медиа, у Беларуси в силу разности весовых категорий с восточной соседкой нет возможностей создавать соизмеримую с российской массу интересного оригинального контента. Тем более нелегко изолировать белорусов от российских СМИ.

Выход в том, чтобы граждане были невосприимчивы к чужой пропаганде. А это означает, что нужно активнее браться за белорусизацию, строить диалог с гражданским обществом, короче — вкладываться в укрепление национального самосознания.

И вот это — один из самых сложных вызовов, который поставлен ультиматумом Медведева перед белорусским руководством.

Лукашенко надеется все разрулить лично с Владимиром Путиным, советует народу готовиться к новогодней елочке.

Однако даже если с Путиным о чем-то удастся сейчас договориться, в принципе проблема не рассосется. Главред «Эха Москвы» Алексей Венедиктов сказал на днях откровенно: Кремль смотрит на Беларусь, как на Крым, но ждет, пока плод созреет и упадет в руки.

Лишь наивный может уповать на равноправную интеграцию со страной, у которой такой сильный имперский бэкграунд, имперский менталитет. Без опоры на сознательных граждан белорусская независимость будет оставаться в зоне сильного риска. Москва ведь играет в долгую.

Александр Класковский «Белапан»

МЕРКАВАННЕ

«КІРАЎНІЦТВА РАСЕЇ СТАВІЦА ДА БЕЛАРУСІ, ЯК ДА КРЫМА»

Аб гэтым рэдактар «Эха Москвы» Аляксей Венедыктаў заявіў у эфіры сваёй перадачы, прысьвечанай расейска-украінскім адносінам.

Перадача «Будем наблюдать» з удзелам галоўнага рэдактара радыёстанцыі «Эхо Москвы» і журналіста Сяргея Бунтмана выйшла ў эфір 15 сьнежня. Сярод іншага яе ўдзельнікі абмеркавалі і зьмены ў расейска-беларускіх адносінах. Пры гэтым Венедыктаў выказаў меркаваньне, што расейскія ўлады чакаюць моманту для інкарпарацыі Беларусі ў склад Расеі.

«Я заўсёды казаў, я згодны з прэзыдэнтам Лукашэнкам, што

адна з магчымасьцей і ўяўленьняў цяперашняй крамлёўскай каманды — гэта інтэграцыя з Беларуссю, сказаў Венедыктаў. — Хуткасьць і форма інтэграцыі ў Крамлі і Беларусі розныя. Так, Лукашэнка хоча захаваць для Беларусі незалежнасьць і быць незалежным прэзыдэнтам... І калі я быў у Беларусі мінулым летам, я бачыў, якім чынам даволі хуткімі тэмпамі даволі хутка разьвіваецца ўкараненьне беларускай мовы, напрыклад,

беларускай гісторыі. „І мы спадкаемцы не Кіева, — кажа Лукашэнка, — як Масква, а мы спадкаемцы Вялікага княства Літоўскага. Мы спадкаемцы Вільні“... Погляды цяперашняй кіруючай (у Расіі — РС) каманды на Беларусь я ўяўляю. Яны такія ж былі і на Крым раней. Ну, пакуль што не — не. А калі ўпала ў рукі — тады і возьмем».

Таксама галоўрэд «Эха Москвы» Венедыктаў выказаў меркаваньне, што бліжэйшая сустрэча Пуціна і Лукашэнка (запланаваная на канец году — РС) можа вызначыць накірунак разьвіцьця адносінаў на наступныя гады.

Навіна з сайта www.svaboda.org

КАМЕНТАРЫ

«ОФИЦИАЛЬНО ПРИЗНАЛИ БЕЗРАБОТИЦУ В 12%»

В список «не задействованных в экономике» граждан попали 500 тысяч белорусов. «Еще плюс 3-4 миллиона работают за еду практически. Полстраны в нищете».

Как в эфире телеканала «Беларусь 1» заявила министр труда и социальной защиты Ирина Костевич, уже в феврале тунеядцы получат повышенные счета на подогрев воды.

— Если человек ошибочно включен в базу, он может прийти в комиссию или отправить письмо с документами, подтверждающими занятость, — сказала министр.

По словам чиновницы, информация в базе данных на первом этапе будет обновляться ежеквартально, а затем — в ежемесячном режиме.

Такую информацию белорусские интернет-пользователи встретили порцией критических комментариев — причем, судя по комментариям на дискуссионной площадке talks.by, инициативу чиновников не поддержали как безработные, так и работающие граждане.

«Ну вот и официально признали безработицу в 12%», — пишут комментаторы.

«Еще плюс 3-4 миллиона работают за еду практически. Полстраны в нищете».

«У нас 500 тысяч тунеядцев. А вы, министр, создали для них рабочие места в экономике со средней по РБ зарплатой? Это непосредственно ваша работа, а не заседание в комиссиях по тунеядцам».

«И что-то нет ни слова про ответственность чиновников за неправомерное причисление граждан к тунеядцам и попытку незаконного обогащения посредством завышенных тарифов».

«Зачем людей трогать? Бойтесь, если лишний раз неработающий человек скорую вызовет, то дыра в бюджете образуется? Давайте посчитаем, сколько денег уходит на обслуживание трех резиденций президента... Вот и хватит вам денег».

«А когда первое удивление пройдет, народ еще и назначат виновным за случившееся. Происходящее ныне в экономике уже воспринимается властью как норма. И руководство страны не видит необходимости что-либо менять».

«С тех пор, как те, кто развалил экономику и стал банкротить предприятия, придумали безработных называть тунеядцами, последних стало больше на 50 тысяч. Когда безработных станет еще больше, куда побегут бездельники и вредители из министерств? На скорости 200 км/ч к российской границе...»

«Хуже так называемых тунеядцев дармоеды на государственных должностях, имитирующие озабоченность проблемами занятости населения».

Евгений Федоров «Салідарнасць»